The background is a collage of blue mathematical sketches and equations on a light blue background. It includes a 3D cube, a sphere with a grid, a cylinder, and various mathematical symbols and numbers. The text 'Пьер Симон Лаплас' is overlaid in the center in a large, bold, black font.

# Пьер Симон Лаплас

$$\sqrt{1728}$$

$$N=0$$



**Пьер-Симон маркиз де Лаплас(23  
наурыз 1749 – 5 наурыз 1827)–  
француздық математик,  
механик,  
физик,  
астроном.**

**Облыстағы жұмыстармен танымал  
дифференциалдық теңдеулер,  
Ықтималдықтар теориясы.**

**Барлық математика және  
астрономия бөлімдерін жетілдіруші.**

**Автор:**

**- Ықтималдық теориясы және аспан механикасы бойынша классикалық еңбектер (жалпы Күн жүйесінің динамикасы және оның тұрақтылығы); - "Ықтималдықтардың аналитикалық теориясы" (1812) және "аспан механикасы туралы Трактат" (т. 1-5, 1798-1825); - дифференциалдық теңдеулер, математикалық физика, капиллярлылық теориясы, жылу, акустика, геодезия бойынша еңбектер.**

## Пьер Симон Лаплас

- 1749 жылы 23 наурызда Бомон-ан-Ож (Нормандия) жерінде дүниеге келген.
- бенедиктиндер мектебін бітірді.
- Бомондағы әскери мектептің математика мұғалімі
- 1766 жыл-бірінші ғылыми жұмыс.
- 1766 жыл – Париж әскери мектебінде математика пәнінің оқытушысы.
- 1773 жыл – Париж ғылым академиясының адъюнктысі.
- 1785 жыл – Париж ғылым Академиясының толық мүшесі.
- 1784 жыл-корольдік артиллерист корпусының емтихан алушысы.



- 8 мамыр 1790 жыл-шаралар және таразылар палатасының төрағасы
- Францияның Ұлттық Жиналысы Ғылым Академиясына "барлық уақытта және барлық халықтар үшін" өлшеулер мен өлшеулер жүйесін құруды тапсырды.

*Conservatoire des Arts et Metiers на Rue St Martin.*

*Палата мер и весов. Париж.*

- 1795 жыл - Ұлттық Ғылым және өнер институтының мүшесі (Ғылым Академиясының орнына құрылған). Жер меридианның ұзындығын өлшеумен айналысқан бойлық бюросын басқарады.
- 1803 жыл – Сенаттың вице-президенті, канцлер.
- 1804 жыл-Құрметті Легион ордені.
- 1801-1809 жылы-Турин мен Копенгагендегі корольдік қоғамдардың, Геттингенде, Берлинде және Голландияда Ғылым академияларының мүшесі болып сайланды.
- 1802 жыл – Петербург Ғылым академиясының құрметті мүшесі.



- Францияның құрметті қонақы Маркиз атағын алды.
- 1817 жыл-жаңадан құрылған Француз академиясының мүшесі, қырық өлмейтін бірі.

*Французская Академия наук*



*Бомон-Ан-Ож Лаплас ескерткіші*

**Ғалым 1827 жылдың 5  
наурызында қысқа аурудан  
кейін қайтыс болды.**

Лаплас-математика және математикалық физика бойынша іргелі жұмыстардың авторы.

Ең алдымен – ықтималдықтардың аналитикалық теориясы (*Theorie analytique des probabilités*, 1812), онда басқа математиктер жасаған ықтималдықтар теориясының соңғы ашылуын анықтауға болады.

Онда қаралған мәселелер :

- Бернулли теоремасы және оның қалыпты таралу интегралымен байланысы,
- ең кіші квадраттар теориясы;
- кейіннен Операциялық есептеудің негізі болған Лаплас түрлендіру.
- потенциал теориясында, жылу және электр өткізгіштікте, гидродинамикада қолданылатын жеке туынды Лаплас теңдеуі.

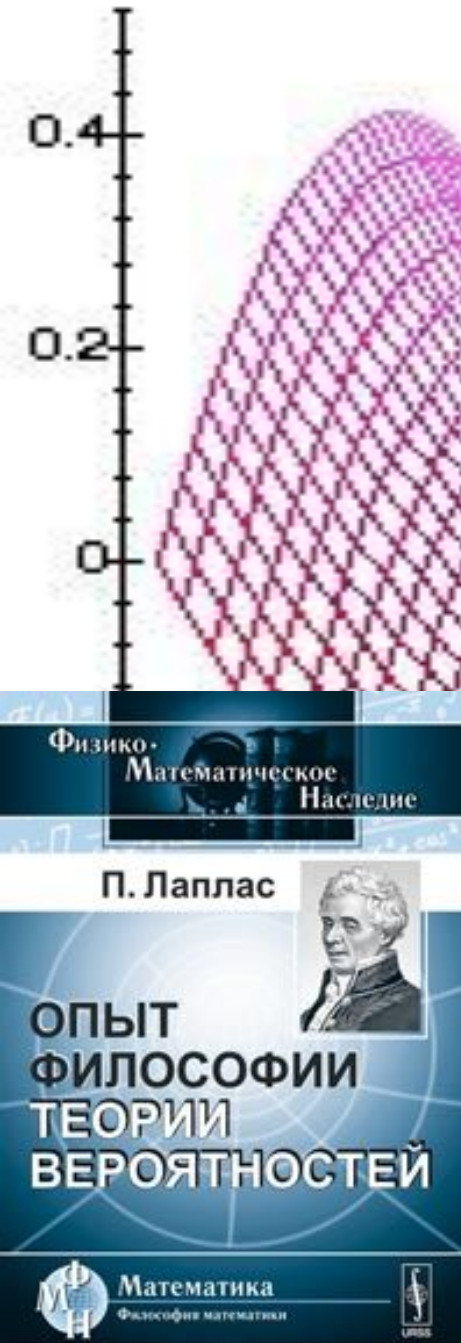


**Пьер Лапластың "аналитикалық  
Ықтималдық теориясы" үш рет шығарылды  
автор өмір сүрген кезде (1812, 1814, 1820  
жылдары).**

Олар жасаған Ықтималдықтардың математикалық теориясын әзірлеу үшін Лаплас тек осы білім саласында ғана емес, функциялар теориясында да, алгебрада да қолданылатын туынды функцияларды енгізді.

Ғалым оған дейін Паскаль, Ферма және Я. Бернуллидің Ықтималдықтар теориясында жасалған барлық нәрселерді жинақтады. Ол өздері алған нәтижелерді жұқа жүйеге келтірді, дәлелдемелер әдістерін жеңілдетеді, ол үшін енді оның атын иеленген түрлендіруді кеңінен қолданды және оқиганың пайда болу жиілігінің оның Ықтималдығынан ауытқуы туралы теореманы дәлелдеді..

**Лапластың арқасында Ықтималдықтар  
теориясы аяқталған көрініс алды.**



Лаплас қолданбалы есептерді шешу кезінде қазіргі уақытта да кеңінен қолданылатын математикалық физика әдістерін әзірледі.

Әсіресе маңызды нәтижелер әлеует теориясына және арнайы функцияларға жатады.

Ол сызықтық алгебра алға жылжыды; атап айтқанда, Лаплас минор бойынша анықтаушыны ыдыратты.



996

Лаплас Перу дифференциалдық теңдеулер бойынша іргелі жұмыстарға жатады, мысалы, жеке туындылармен теңдеулердің "каскадтар" әдісімен интегралдау.

Ол математикаға Лаплас теңдеуінің жалпы шешімін табу үшін және сфералық беттермен шектелген аймақтар үшін Математикалық физика есептерін шешу үшін қолданылатын шар функцияларын енгізді.

$$\begin{aligned}
 & + \frac{\partial}{\partial y} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial y} + \frac{\partial w_2}{\partial x} \right) \right] + \frac{\partial}{\partial z} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial z} + \frac{\partial w_2}{\partial x} \right) \right] - \\
 & \mu \frac{\partial}{\partial t} - \beta_1 \frac{\partial}{\partial y} + 2 \frac{\partial}{\partial y} \left( \mu \frac{\partial w_1}{\partial y} \right) + \frac{\partial}{\partial z} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_2}{\partial z} + \frac{\partial w_1}{\partial y} \right) \right] + \frac{\partial}{\partial x} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial y} \right) \right] - \\
 & 2 \frac{\partial}{\partial y} \left[ \zeta \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial y} + \frac{\partial w_3}{\partial z} \right) \right] + \frac{\partial}{\partial y} \left[ \zeta \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial y} + \frac{\partial w_3}{\partial z} \right) \right] - \\
 & \frac{\partial}{\partial x} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial z} \right) \right] + \frac{\partial}{\partial y} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial y} + \frac{\partial w_2}{\partial z} \right) \right] - \\
 & - \frac{2}{3} \frac{\partial}{\partial z} \left[ \mu \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial y} + \frac{\partial w_3}{\partial z} \right) \right] + \frac{\partial}{\partial z} \left[ \zeta \left( \frac{\partial w_1}{\partial x} + \frac{\partial w_2}{\partial y} + \frac{\partial w_3}{\partial z} \right) \right]
 \end{aligned}$$



**"...Пьер Лаплас барлық тереңдете түсу, шешілмейтін көрінген нәрселерді шешу үшін барлық шекараны жылжыту үшін дүниеге келді.**



**Жан Батист Жозеф Фурье (фр. Jean Baptiste Joseph Fourier; 21 наурыз 1768, Осер, Франция — 16 мамыр 1830, Париж), француз математигі және физик.**

**Егер бұл ғылым аяқталған болса, ол аспан туралы ғылымды бітірер еді".**

**Ж.Б.Ж. Фурье**



The background is black and features several colorful, stylized elements. On the left, there is a purple outline of a triangle pointing upwards. Below it is an orange outline of a triangle pointing downwards. In the center, there is a purple musical note. To the right, there is a green musical note. At the bottom, there is a large cyan infinity symbol. Several small blue dots are scattered around the central text area.

**Назар  
аударғаныңызға  
рақмет**